

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Niko Kuret, predsednik Sekretarijata slov. kat.
akad. organizacij:

Središče slov. kat. akad. mladine

Podtalna struja, ki je usahnila pred vojno na Dunaju je privrela na dan spet lani v Krakovu. Slovanska katol. akad. mladina se je vedno zavedala skupnosti, ki jo veže. In če je bilo pred vojno združevanje praktičnega značaja, se je pokazala posledica vojne vihrave v duhovni preorientaciji mladine sploh. Prav posebno jasno pa je to dokazala slovanska mladina, ki se je po precejšnjih prizadevanjih prvič po vojni sestala v Krakovu 1929.

Dva momenta sta se jasno pokazala na krakovskem kongresu in ta dva momenta nedvoumno označujeta svojevrednost novih razmer in usmerjenosti nove slovanske mladine.

Slovanska katoliška akademska mladina se je sestala iz notranje nuje, da poišče tiste duhovne vrednote, ki jo spajajo in ji nalagajo specielne naloge za sedanost in bodočnost. Sestala pa se je tudi s trdno in iskreno voljo, da pozabi preteklost in vse, kar je z njo neprijetnega združenega.

Zato upravičeno lahko trdimo, da je ta mladina docela nov pojav in da pomenja konstruktiven faktor bodočnosti. Težko je prepajati stare kulturne zgradbe z novim duhom, težko izpreminjati miselnost narodov. Uspehi našega prizadevanja se bodo zato morda začeli kazati šele v peti generaciji... Nič zato. Začeti je treba in sedanja mladina je začela. Led je prebit.

Ponovno in še sijajneje je to dokazal ljubljanski kongres.

Krakovski kongres je pravilno ugotovil, da je za tako uspešno delo nujno potrebno neko središče, neka osrednja organizatorna točka.

Ustanovil se je zato Sekretariat slovanskih katol. akad. organizacij. Kongres je poveril vodstvo Sekretarijata tistemu narodu, ki si je najboljši prizadeval za sklicanje kongresa in je kongresu gostoljubno ponudil svoja tla. Poljski kat. akademiki so namreč skupno s Slovaki dali najjačjo iniciativo. Zato je kongres enodušno poveril Sekretarijat njim.

Sekretarijat je sicer doživljal težave, združene z vsakim začetkom. Menjal je trikrat predsednika, a vsak izmed njih je dal Sekretarijatu svoje najboljšje. Imena Dembiński, Mileski in zlasti Kruszyński ostanejo zapisana v zgodovini Sekretarijata. Priznati moramo agilnost in široke sposobnosti zlasti slednjemu, g. Kruszyńskemu, ki je bil v Ljubljani naš dragi gost.

V Sekretarijatu so položeni temelji. Nadaljnja gradba bo delo naslednjih let.

Poldrugo leto že živi tradicija in v Ljubljani je dobila toliko pogona in pognala spet tako globoke korenine na kongresu, da lahko z živo vero gledamo v prihodnost.

Ljubljanski kongres je poveril Sekretarijat slovanskim katoliškim akademikom. Za eno leto bo torej sedež Sekretarijata v Ljubljani.

Mirne vesti lahko rečemo, da je kongres dal s tem zaupanje delu in prizadevanju slovanske katol. akademske mladine v organizacijskem pogledu, da je priznal globoko idejno prebujenost, ki so jo dokazali slovenski referati z g. prelato dr. Fr. Grivcem na čelu, da pa je s tem počastil tudi mali slovenski narod.

Baš zato nam more biti ljubljanski kongres v ponos. Še vse bolj pa nam mora biti v pobudo za nadaljnje prizadevanje. S tem namreč, da je postala Ljubljana za eno leto središče slovanske katoliške akademske mladine, so stopile pred nas velike naloge, ki jih ne bo zmogel posameznik, ki marveč zahtevajo dejanskega zanimanja in razumevanja vsega naroda.

Sekretarijat je prehodni stadij. On baš mora na pripravljenih temeljih zgraditi veliko in močno vseslovansko katoliško akademsko zvezo.

Slovenci smo torej dobili naloge, da izdelamo načrt za ureditev te zveze in da pripravimo vse, da bo ta zveza na prihodnjem kongresu v Bratislavi zaživel.

Še več. Dati bomo morali tej zvezi idejne temelje, ki bodo usmerjali delo slovanske katoliške akademske mladine in dali pravico do obstoja ter smisel njeni bodoči veliki organizaciji. Storili smo to deloma že s kongresom v Ljubljani, katerega idejna smer in snovna razdelitev sta bila v celoti — naša.

Spomenik temu delu bo dalo poročilo o ljubljanskem kongresu, ki ga moramo izdati mi.

Silne važnosti za usmeritev delovanja v bodočnosti pa bo mesečni vestnik, ki ga mora začeti izdajati Sekretarijat v jeseni. On bo tvoril vez med vsemi v Sekretarijatu zastopanimi slovanskimi narodnostmi, katerih vsaka bo mogla izpregovoriti v listu v svojem jeziku. Na tak način se bo vršilo neopaženo zblíževanje: saj je spoznavanje glavno med nami. Pasti morajo stoletni zidovi, premestiti je treba od pradedov izkopane prepade, razpršiti je treba v nič prazne predsodke.

Važen govor g. ministrskega predsednika o smernicah vlade

Dubrovnik, 4. avg. Predsednik vlade, g. general Peter Živković se je pripeljal v južno Dalmacijo ter se v Gružu nastanil na vojni ladji »Hvar«, ki ga je sprejela s topovskimi strelji.

Iz Gruža se je odpeljal predsednik vlade z avtomobilom v Dubrovnik. Tako Gruž kakor Dubrovnik sta bila okinčana z državnimi zastavami in po ulicah je valovala ogromna množica ljudi, ki se je zbrala, da pozdravi predsednika vlade. Predsednik vlade se je peljal skozi gost špalir med neprestanimi ovacijami meščanstva. Potem je gosp. predsednik vlade ogledal različne naprave, okrajni glavar pa mu je obširno poročal o položaju v okraju, ki je v vsakem oziru — povojen.

Iz okrožnega inšpektorata se je predsednik vlade podal v občinsko hišo. Podnačelnik občine je pozdravil predsednika vlade s temile besedami:

»Srečni smo, gospod predsednik vlade, da vas morem v imenu občinskega sveta in meščanstva Dubrovnika pozdraviti z dobrodošlico. Jugoslovanski Dubrovnik si šteje v srečo in v ponos, da ste danes v njegovi sredini, ki ste prvi jugoslovanski predsednik vlade, veliki patrijot in močnega državnika, prvi sotrudnik našega vzvišenega in modrega vladarja, pod čegar vodstvom zre naša domovina na podlagi kraljevega manifesta od 6. januarja lanskega leta v boljše prihodnost. Dubrovnik, v katerem ste se ustavili na svojem potovanju, vidi v vas svojega velikega prijatelja, ki je z vsemi svojimi močmi podprl našega načelnika, da bi Dubrovnik po več kot 120 letih ponovno osvojil svojo zgodovinsko veljavo in pridobil vse, kar mu gre za njegov razvoj. V imenu občinskega sveta in meščanstva se vam najpristrčneje zahvalim in pozivam g. občinske svetovalec, da vsi skupaj zakličemo: Naj živi Nj. Vel. naš premlodni kralj Aleksander I.! Naj živi njegov vzvišeni dom! Naj živi prvi jugoslov. predsednik vlade Peter Živković!«

Te klice so ponovili vsi prisotni z velikim navdušenjem. Predsednik vlade se je zahvalil za toplo ovacijo in dejal, da se je hotelo s kraljevim manifestom od 6. januarja pomagati narodu, kajti, kadar gre narodu dobro, je na dobrem tudi država. Nj. Vel. kralj je prevzel nase veliko skrb in vsi smo dolžni, da ga pri tem njegovem delu iskreno podpiramo. Občine so dobile pod sedanjim režimom popolno svobodo za svoje delo in zato je njih dolžnost, da vztrajajo in da se čim živahneje udeležujejo za občo blaginjo. Sedanje pokolenje mora veliko izvršiti, da bi mogla kasnejša pokolenja uživati plodove sedanjega dela. Predsednik vlade je nato čestital občinskemu odboru za sedanje delo in pozdravil občinske odbornike z »Živeli!«

Nato je predsednik vlade sprejel razna odposlanstva, na trgu pa je med tem sviral mestna

godba, meščanstvo pa je od časa do časa prirejalo predsedniku vlade viharne ovacije. Po končanih sprejemih se je predsednik vlade med ponovnimi ovacijami naroda vrnil v Gruž na krov vojne ladje »Hvar«.

Dubrovnik, 4. avg. u. Snoči se je vršil na vojni ladji »Hvar« velik banket v čast predsednika vlade, generala Petra Živkovića, ki je imel pri tej priliki ta-le govor:

»Gospodje! Dolžnost nam veleva, da tako zbrani pozdravimo Nj. Vel. kralja, ki s svojo očetovsko skrbjo, s svojim delom, pravičnostjo in ljubeznijo napram vsemu narodu predstavlja sintezo najlepših vrlin našega naroda in svetel primer velike in široke jugoslovanske duše. Pozivljam vas, da vzkliknete:

Naj živi Nj. Vel. kralj in svetli kraljevski dom!«

Vsi prisotni so pri teh besedah vstali in vzklikali Nj. Vel. kralju. Zatem je predsednik vlade imel tale govor:

»Gospodje! Izredno drago mi je, da mi je dana prilika bivati v vaši sredini in da sem mogel obiskati lepo in zgodovinsko mesto Dubrovnik, s katerim nas družijo ljubezni do sedanjosti in spomin na svetlo prošlost, ko je bil Dubrovnik med prvimi najjasnejši svetilnik jugoslovanske kulture in jugoslovanske misli. Uverjen sem, da bo Dubrovnik, zvest tem lepim tradicijam, tudi sedaj prvo žarišče in resnični borec velikih idej, ki so tako jasno izražene v manifestu Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929 in ki jih je mogoče izraziti na kratko s temi besedami:

Prelom z vsemi zablodami in napakami prošlosti in združitve vseh narodnih sil za eno idejo: za edinstvo naroda, za veličino in moč naše velike jugoslovanske domovine! Vi Dubrovničani, ki ste s tolikšno vztrajnostjo, žilavostjo in spretnostjo znali braniti svojo samostojnost pred tujinskimi vpadi, boste sedaj v svobodni domovini, o tem sem uverjen, razpolagali z zadostno silo in sposobnostjo, da vztrajate na naši vekovni borbi in da boste proti plemenski in verski prošlosti branili narodno edinstvo in da boste iskreno sodelovali pri učvrstitvi in konsolidaciji razmer v naši državi. Samo s takim delom boste pravi tolmači velikih načrtov Nj. Vel. kralja.

Ti načrti Nj. Vel. kralja so obrazloženi v

treh važnih državnih aktih, ki morajo biti za vsakega patrijotičnega in dobrega državljanja izhodišče in smernica njegovega javnega delovanja na političnem kakor na gospodarskem in kulturnem polju. Manifest z dne 6. januarja je prekinil brezplodne in nezmislne borbe in razumljiva nesoglasja in je pokazal nova pota dela in nove metode za boljše bodočnost našega naroda in države.

Zakon z dne 3. oktobra je končno veljavno potrdil naše notranje ustrojstvo s tem, da se je država razdelila na devet banovin in to na podlagi široke dekoncentracije oblasti, vendar tako, da je ohranjeno državno edinstvo in da so za vedno odstranjene motnje in vse zgodovinske umetne ograje, ki so nasprotovale popolni združitvi in zedinjenju vseh naših narodnih sil.

Deklaracija kraljevske vlade z dne 4. julija 1930 pa je na nedvoumen in jasan način podčrtala, da se ne bo odstopilo od izvajanja gori postavljenih ciljev in da se stara slaba doba ne bo povrnila. Hkrati pa so izražene nove smernice dela tako v političnem kakor v gospodarskem in kulturnem pravcu. Po tej deklaraciji mora biti vsem jasno, da se morajo zbrati k sodelovanju vsi dobrohotno prešinjeni patrijotični elementi naše države, da se ne bomo bavili s starimi računi izpred 4. julija 1930, da pa mora vsakdo po 4. juliju 1930 za vsako svoje zadržanje in delo in za vse ono, kar ne bi bilo v službi resnične in udane jugoslovanske misli in kar ne bi odgovarjalo spoštovanju državnega ustrojstva in bi ne podpiralo sedanega pravnega reda, nositi posledice svojega slabega dela.

Vi ste Dubrovničani s svojo svobodno prošlostjo, s svojimi važnimi in številnimi manifestacijami v najnovejši dobi pokazali, da umevate to zdravo narodno politiko. Zato računam, da boste tudi v bodočnosti zvesti sotrudniki pri veliki ureditvi razmer v naši državi in resnični pomočniki Nj. Vel. kralja pri ustvarjanju teh nalog. Zahvaljujem se vam za lepi sprejem in dvignem čašo v zdravje vseh meščanov Dubrovnika. Naj živi Dubrovnik, ta biser med mesti jugoslovanskega Primorja!«

Poslednje besede g. predsednika vlade so prisotni sprejeli z navdušenimi ovacijami za kralja, domovino in g. predsednika vlade, medtem ko je godba intonirala državno himno.

Pred pogajanjem za gospodarski dogovor s Češkoslovaško

Belgrad, 4. avg. m. Minister brez portfelja dr. Franješ se je danes vrnil iz Bukarešte z aeroplanom. Ostali člani naše delegacije se v njej šele j. tri. Dr. Franješ je zvečer sprejel časnikarje in jim dal o konferenci v Sinaji dolgo izjavo, v kateri med drugim pravi:

Pogajanja, ki so se enkrat vršila samo med Romunijo in Jugoslavijo, so za sedaj končala s dobrimi in pozitivnimi rezultati. Tako se lahko nadamo, da bo končno veljavni sporazum med obema državama dosežen že v jeseni. Ko bo sporazum gotov, pridejo najprej na vrsto pogajanja s Češkoslovaško. Češkoslovaška, ki uvaža več žita, kakor ga izvažata Romunija in Jugoslavija, bo zato lahko pristopila k temu sporazumu.

Minister je optimističen, kar se tiče bodočih pogajanj med Romunijo in Jugoslavijo na eni in Češkoslovaško na drugi strani. Razumljivo je, da Češkoslovaška vsega svojega kontingenta ne bo mogla izpolniti z uvozom iz teh dveh držav. Dovolj je, če Češkoslovaška uvaža žito iz Jugoslavije za dve milijardi in nekaj manj iz Romunije. S tem pa bi tudi že obe državi v veliki meri rešili kmetijsko krizo. Zato pa bi Češkoslovaška imela prioritete za uvoz svojih industrijskih proizvodov, in prvi

vrsti tistih, ki jih ona posebno želi izvažati v tri dve državi. V svrhu izmenjave se bodo v Bukarešti, Belgradu in Pragi otvorile posebne centrale. Zamenjava se bo lahko izvršila na združni podlagi in bodo zato tudi te centrale na združni podlagi organizirane. Če pa bi Češkoslovaška za naše žito dopustila iste cene, kakor jih imajo žita v Češkoslovaški, potem ne bi prišlo vprašanje količine izvoza v poštev, ker bi cene v Češkoslovaški tako preferenčne in tako dobre. Zato pride ravno Češkoslovaška izmed vseh ostalih držav za nova pogajanja v prvi vrsti v poštev.

Ta pogajanja se bodo vršila že na temelju novih pogodb in minister je optimistično razpoložen, ker je prepričan, da se bo s takim sporazumom med temi tremi državami tudi politični temelj male antante zelo poglobil. Ker pa je jasno, da Češkoslovaška ne more prevzeti vseh sirovin iz Romunije in Jugoslavije, zato se bodo iskale zveze za preferenčni in kontingentirani izvoz naših kmečkih produktov tudi v države, ki bodo vsekakor imele dovolj interesa stopiti z nami v zvezo, ker morajo računati s tem, da se nova carinska zveza 32 milijonov konsumentov.

slovanskem narodu. Prijatelj smo si z vsemi in razumeti poskušamo vse.

Ko se polagajo temelji, za široko in veliko vseslovansko organizacijo katoliških akademikov, ko se usmerja pokret vseslovanske katol. akad. mladine, je morda prav, da smo v važnem trenutku dobili vodstvo.

Vodila nas bosta pri našem delu ljubezen in razumevanje. Vodil nas bo duh Slomškov, Krekov in Jegličev.

Pričakujemo pa pri svojem delu tudi zanimanja in razumevanja vse slovenske in jugoslovanske javnosti.

Pri kraljici Mariji

Belgrad, 4. avg. m. Najnovejša številka uglednega danskega dnevnika »Tidens Canider« proučuje članek znane danske pisateljice Mine Arkin, ki opisuje svoj obisk pri jugoslovanskim kraljici Mariji. Gdč. Arkin pričenja članek z lepim opisovanjem kraljevega dvorca na Dedinju. Nato opisuje vtise iz razgovora s kraljico in pravi:

»Mlada jugoslovanska kraljica ima samo 31 let in je mati treh sinov, od katerih je eden ljubkejši od drugega. V visoki materinski ljubezni zelo razpoložena in kraljevsko rezervirana, nosi mlada kraljica na rokah edino okrogli poročni prstan.«

Nato je razgovor prešel na ženska ročna dela v Romuniji in Jugoslaviji. Pri tem je Nj. Vel. kraljica opisala lepoto teh ročnih del in dejala:

»Romunska ročna dela so bolj rafinirana. Jugoslovanska imajo več fantazije, radi tega nosijo na sebi obeležje ročne industrije. To, nad čemer se naše jugoslovanske matere radujejo skozi celo zimo pri večernem delu, postaja vzorec v divnih barvah in kombinaciji stiliziranih cvetov. V poslednjem času delajo naše žene v mestih na tem, da se obvaruje originalnost ročnih del. Njihovo delovanje ima tudi to svrhu, da se razni zelo lepi vzorci takih del porabijo tudi v umetniške svrhe. Pa tudi sicer naše žene po mestih mnogo delajo na socialnem polju za napredek svojega naroda, posebno vasi. Predvsem se dela na tem, da se obvaruje in odgajajo otroci, s čemer se znatno zmanjša odstotek smrtnih slučajev pri otrocih. Dalje se matere poučujejo o moderni negi otročkov. Posebno se posveča pozornost zapuščenim deci in otrokom, ki so iz kateregakoli razloga ostali brez roditeljev. Splošno se največja pozornost posveča splošnim življenjskim pogojem v naših kmečkih domovih, da se tako zboljša zdravstveno stanje našega naroda. Starim in bolnikom pa se olajša življenje. Vse to delo, ki zahteva toplega srca in mnogo čustva in blage roke, vodijo naše žene z največjim zanimanjem, navdušenjem in požrtvovalnostjo.«

Država odkupi Lokrum

Belgrad, 4. avg. z. Finančni minister je odobrili izreden kredit za odkup otoka Lokruma z vsemi poslopji in instalacijami, ki so na njem. Ministrstvo za narodno zdravje namerava zgraditi na njem moderne hotele in zdravilišča. V ta namen je odobreno 12 milijonov dinarjev.

Italija forsira trgovinske zveze z daljnim vzhodom

Rim, 4. avg. x. Iz tukajšnjih trgovinskih krogov izvem, da Italija zelo resno dela na razširjenju svoje pomorske trgovine z daljnim vzhodom. V prvih letih fašističnega navdušenja je Italija svoj izvoz na kitajska obrežja, v angleško Indijo in na azijska ozemlja Turčije in bivše Palestine zelo forsirala. V poznejših letih pa je trgovina padla in Italija je videla, da slej ko prej povsod zopet prevladuje francoska trobojnica.

Ameriški protekcionistični tarifi so Italiji zopet zadali hud udarec. Celo na Balkanu čuti Italija močno konkurenco Španije, ki uvaža v velikih množinah svoja vina in svoja olja.

Trgovinski položaj v Italiji sedaj ni rožnat. Človek sliši pritožbe na vsakem koraku. Zdi se, ko da bi bila legla neka omtrellost na prejšnje fašistovsko navdušenje za »zmago na velikem morju«. Zato so se tudi zadnje tedne vršila v fašističnih krogih neprestano dolga posvetovanja z namenom, da se najde kakšno sredstvo, ki bi pomorski trgovini zopet pomagalo na noge. Veliki fašistični svet je sklenil, da najprej ustvari trgovinsko brodovje, ki bo v stanu konkurirati z drugimi državami, kar se tiče komforta, množine prevoza in hitrosti ekspedicije.

Predlagalo se je, da se otvorita dve novi pomorski liniji v smeri proti Kitaju, ena nova ekspresna z Egiptom, in še ena z Bombayem in ostalo Indijo. Vlada je dala ladjedelnice nalog, da z največjo brzino stavijo tem linijam

na razpolago potrebne ladje in sicer tri velike za zvezo Italija—Sanghaj, tri velike motorne ladje za zvezo Italija—Bombay in eno ladjo za linijo Brindisi—Aleksandria. Prvi dve imenovani liniji bosta izhajali iz Trsta in iz Napolja, kjer se bo koncentriralo vse blago, namenjeno za daljni vzhod.

Vlada je predvidela tudi reorganizacijo dovoza do pristanišč in sicer tako, da bodo za orientalski izvoz na razpolago posebni rapidni tovorni vlaki, ki bodo omogočili prevoz na najhitrejši način. Italijanska vlada se zaveda, in če se ne zaveda, ji to pripoveduje vedno bolj pešajoči promet po italijanskih pristaniščih ter katastrofalna trgovinska bilanca, da mora hitro storiti odločen korak, da ne izgubi trgov, ki jih še ima na orijentu, kjer jo polagoma izpodirajo druge evropske države. Če je svoje dni italijanska politika bila zunanja in je nosila v precejšnji meri pečat prestiža, je sedaj vprašanje postalo čisto gospodarsko.

Tukaj so italijanski časopisi beležili z mrkami komentariji poročila, da se nahaja na Kitajskem nemška trgovinska misija in da se pripravlja sedaj tudi v Londonu veličanska ekspedicija trgovcev in bankirjev v Kitaj. Konkurenca se oglašja in je vedno močnejša. Delovanje v ladjedelnicih torej ne odgovarja, kakor bi se moglo misliti, nekemu morebitnemu blagostanju, ampak potrebi samoobrambe.

Ista razočaranja je doživela Italija tudi pri svojih trgovinskih zvezah s sovjeti. Tam je

popolnoma podlegla ameriški in nemški konkurenci. Amerika in Nemčija prodajata na kredit, ki je za enkrat najvažnejše plačilno sredstvo sovjetov, česar Italija pri svoji revščini na razpoložljivih kapitalih ne more dovoljevati. Tudi v tem pogledu je vlada prišla na pomoč privatnim trgovcem s tem, da je za gotovo vsoto prevzela garancijo za kredite, katere bi italijanska industrija dovolila sovjetom za industrijske dobave v Italiji.

Tako opažamo, da se Italija pripravlja na vseh poljih, na morju, na prometnem poprišču, v organizaciji trgovskega kredita, da reši svojo industrijo in da zaposli svojo mornarico s prevažanjem italijanskih pridelkov na tržišča v daljno Azijo in pa v Rusijo.

Ekonomska kriza v Italiji je oslabila kupno moč domačega trga. Zato mora država poskrbeti za oddajo na zunan, ako hoče preprečiti popoln marazem svoje industrije. Veliko nad je v zadnjem momentu vzbudilo dejstvo, da je vlada 1. avgusta podpisala s sovjeti, katere je pri pogajanjih zastopal Izidor Ijubimov, posebno pogodbo, ki ima namen pospešiti dobavo italijanskih industrijskih izdelkov od strani Rusije. Po podpisu pogodbe, ki ima pomeniti začetek intenzivnejšega gospodarskega sodelovanja med obema državama, je Mussolini sprejel Ljubimova v avdienco. Kaj bo ta pogodba dejansko Italiji prinesla, to pa se bo šele videlo.

Komunistična olenziva v Kitaju

Rim, 4. avg. as. V glavni sekretarijat francoskih misijonov je dospela danes brzojavka p. Baima: »Prosim, da sporočite msgru Mondainiju, da so komunisti 28. julija zavzeli Čangčang. Popolnoma so oplenili katoliško misijonsko društvo, protestantsko misijo pa popolnoma požgali.« P. Baima je bil ujet in so ga izpustili šele po energičnem nastopu italijanske topničarke »Charlotte«. Menihe in nune so še mogli rešiti v Hankov.

Rim, 4. avg. as. Po semkaj dospelih vesteh je postal položaj v Hankovu obupen. Komunisti so oddaljeni samo 20 km, tako da je ropanje neizogibno. Prebivalstvo beži v velikih množinah. Evropejci in Američani bežijo na svoje vojne ladje in so zahtevali, da pridejo na pomoč še druge vojne ladje.

Gospodarska unija med Jugoslavijo in Romunijo

Bukarešta, 4. avg. AA. Danes je bil podpisan med Romunijo in Jugoslavijo sporazum, ki omogoča med obema državama modus vivendi na gospodarskem polju in ureja gospodarska vprašanja med obema državama. Sporazum bo stopil v veljavo septembra meseca. Za Romunijo sta sporazum podpisala ministra Madgearu in Popovici, za Jugoslavijo dr. Kosta Kumandić in Juraj Demetrović.

Drudi tir Niš-Skopje, Belgrad-Zagreb

Belgrad, 4. avg. z. Prometni minister Radičević je pregledal načrt komisije za položitev drugega tira na progi Niš—Skoplje, ki je velike gospodarske važnosti. V najkrajšem času se bodo pričela dela za končno položitev drugega tira tudi na progi Belgrad—Zagreb. Krediti so že odobreni.

Ureditev Plitviških jezer

Belgrad, 4. avg. z. V gospodarskem ministrstvu je gotov načrt o ureditvi Plitviških jezer. V ta namen je potreben kredit sto milijonov dinarjev. Ta kredit je že odrejen in se bo porabil tudi za zgraditev modernih hotelov.

Za prebivalstvo savske banovine

Belgrad, 4. avg. z. Danes je prispelo poročilo na ministrski svet o veliki škodi v savski banovini radi poslednjega neurja. Prosi se za odobritev kredita 25 milijonov dinarjev, ki bi jih savski ban porazdelil med oškodovance.

Neurje v Osijeku

Osijek, 4. avg. z. Včeraj popoldne je divjalo nad mestom in okolico strašno neurje, ki je povzročilo ogromno škodo. Poškodovanih je mnogo streh in podrtiga mnogo drevja. Zlasti so zelo trpele telefonske in brzojavne napeljave.

Stavka v severni Franciji

Pariz, 4. avg. as. Ker so delavske strokovne organizacije sklenile, da se v vsej severni Franciji proglasi generalna stavka, je vlada pomnožila policijske čete v Lilleu, Roubaixu, Tourcoingu in Valenciennes za več tisoč mož. V Denainu je več sto komunistov hotelo vdreti v neko tovarno. Policija na konjih jih je razkropila. V Valenciennesu pa je policija radi udeležbe pri demonstracijah prišla in izgnala devet inozemskih rudarjev.

Roubaix, 4. avg. AA. Sindikati tekstilnih delavcev so sklenili nadaljevati delo. Stavka tedaj ni splošna. Uradne številke tekstilne stavke v Roubaixu so: 1600 delavcev izmed 46.000 stavka, v Tourcoingu pa 6000 izmed 35.000.

Jugoslovanski delavci štrajkajo

Pariz, 4. avg. AA. Po poročilu iz Camberna je skupina sto jugoslovanskih delavcev stopila v stavko, ker uprava tvornice odklanja njihove zahteve. Uprava tvornice se sklicuje na pogodbo z delavci.

† Sigrid Wagner

Bayreuth, 4. avg. as. Popoldne ob 17.30 je umrl Siegfried Wagner.

Huda nevihta na atlantski obali

Pariz, 4. avg. as. Včeraj so bile v Franciji hude nevihte, ki so ob španski obali in v Atlantskem oceanu prekinile vsako plovo. Druga atlantska vojna eskadra je morala prekiniti strelne vaje ob vandejski obali in se zateči v pristanišče Royan. V Lorientu sta se potopili dve ribiški barki in je utonilo pet ribičev. V La Rochelle se je podrla fasada kazine. Med Lyonom in Dijonom je železniška proga na več krajih izpodkopana. V okrožju Gard je strela ubila dva kmeta, v pariškem predkrajju Ivry pa je zažgala barako, v kateri so zgoreli trije otroci v starosti od 2 do 7 let.

Kralj napolske mafije pomiloščen

Pariz, 4. avg. AA. Havas poroča iz Rima, da je italijanski kralj pomiloštil šefa neapeljske mafije Abbatemaggia, ki je bil v začetku našega stoletja obsojen na doživotno ječo. O tej aferi je bila po časopisju 30 let trajajoča polemika. Neapeljsko prebivalstvo se je razdelilo v dva sovražna tabora. Zato smatrajo, da bo kraljeva milost odstranila dosedanje napetosti med tema dvema taboroma.

Zrtve modernega prometa

London, 4. avgusta. as. Preteklo nedeljo je bilo v Londonu 13 smrtnih žrtev prometa, mnogo pa je bilo ranjenih. Samo pri trčenju dveh avto-
busov je bilo ranjenih 17 oseb.

Papeževo zdravje

Rim, 4. avg. as. V povsem dobro poučenih vatikanskih krogih se je Vašemu dopisniku najodločneje izjavilo, da so popolnoma neutemeljene vesti, ki so se širile v zadnjem času o nevarnem poslabšanju zdravstvenega stanja svetega očeta. V resnici je papež še včeraj, ko se je govorilo, da leži na smrtni postelji, sprejel osebno nad 30 romarjev. V svojih navadah ni ničesar spremenil. Tudi se odločno zanika, da bi bil papež v zadnjih dneh poklical k sebi zdravnika. Kakor znano, je papež bolan na poapnenju žil, pred par tedni pa se je pridružil še vnetje mehurja. Vendar se ne more govoriti o nobenem poslabšanju. Papež trpi mnogo radi vročine, da se pa ne vozi na sprehod v vatikanskih vrtov, je lahko razumeti, ker tam ni nič hladnejše kakor sicer v Rimu. Zato se sedaj zopet pogosteje govori o verjetnosti, da se bo papež morda sredi ali koncem avgusta odpeljal v Monte Casino. Vendar se ni nobene odločitve o tem. Zdravniški krogi smatrajo papeža kot običajnega arteriosklerotika, ki ne potrebuje večje nege, kakor je običajno pri takih vnetjih.

Novi potresni sunki v Italiji

Rim, 4. avgusta. as. V Melfiju in Rioneru so futili nove valovite potresne sunke, ki so povzročili seveda veliko paniko med prebivalstvom, ki se bilo že vrnilo v svoje hiše. Občinska hiša v Rioneru je dobila nove hude razpoke. V šotorska taborišča so sedaj napeljali električno razsvetljavo.

Zopet velik potres v Rusiji

Moskva, 4. avg. p. V Južni Rusiji na severni obali Kaspijskega morja, je bil včeraj strahovit potres, ki je porušil dve mesti. Reka Ural je izstopila iz struge. Poročila pravijo, da je potres zahteval 500 človeških žrtev in 4000 ranjencev.

Predrznost zločincev v Berlinu

Berlin, 4. avgusta. as. V mestnem okraju pri Hleskem kolodvoru v Berlinu so se pojavile zločinske organizacije, slične kakor so v Chicagu, ki se ne strahuje niti največjega terorja. Tako sta že v soboto popoldne dva bandita napadla stavbenega mojstra Walterja Dietricha in ga oropala za 2000 mark. Ko se je zvečer vračal od policije, kjer je bil radi napada zasilan, so ga ob nekem mostu nagovorili neznanci, ga zvalili k avtomobilu in potem naenkrat potegnili v voz. Potem so ga štirje ljudje z nastavljenimi revolverji odpeljali v Köpenick, se ustavili v nekem gozdu in mu sporočili, da bo obsojen na smrt, če bo podpisal zapisnik o svojem zaslišanju pri policiji. Potem so ga pustili samega in se odpeljali. Stavbni mojster si ni upal prijaviti dogodka, niti si ni upal na še enkratno zaslihanje radi oropanih 2000 mark. Šele ko je prišla policija ponj, ji je povedal dogodek. Več osumljenih oseb je že bilo aretiranih.

Služkinje z maturo

Budimpešto, 4. avg. p. V Budimpešti je po statističnih podatkih 53.000 slug in služkinj, med njim 24 takih, ki so položile gimnazijsko maturo.

200 kvadratnih milj pod vodo

Karachi, 4. avg. AA. Po poročilih iz Singa je škoda poplav ogromna. Dvesto kvadratnih milj je pod vodo. Iz poškodovanih krajev poročajo o razbojništvih in tatvinah.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Poslabšanje vremena, morda že ponoči nastopijo zapadni vetrovi z nevihtami in nižjo temperaturo, potem pa bo zopet nastalo izpremenljivo vreme. Južne Alpe: Tekom dneva se bo pooblačilo. Nevihte verjetne.

Strašna usoda sibirskih izgnancev

Newyork, 4. avgusta. Amerikanski dnevniki poročajo o izrednem dogodku, ki je ogorčil ameriško javnost, tako da je vlada izdala znano, potem pa preklicano odredbo, da se mora uvoz ruskega lesa preprečiti. Skladiščnik Pavel Atwood, ki je nadzoroval v pristanišču Providence izkrcani ruski les, je nenadoma zapazil, da je en hloď, mogočna dolga smreka, pokrita z neznanimi črkami. Ker ni mogel čitati cirilice, je poiskal druge delavce. Eden od njih, Rus, je prečital v les vrezane besede. Izkazalo se je, da tvorijo kratko pismo s sliko obupne bede ruskih prognancev, ki na severu podirajo gozdove ter tvorijo hlode na ladje za Ameriko. Avtor pisma sporoča, da je že dvakrat poskušal inozemstvo obvestiti o nepopisnih mukah na prisilno delo obsojenih izobraženih »veleizdajalcev ter duhovnikov in kmečkov«
»kulakov«. Obračal se je na paznike in angleške mornarje, a ni imel uspeha. Radi tega je sklenil vrezati svoje pismo na gladkem olupljenem hlođu, ki so ga potem založili njegovi sotrpini med drug les, da bi ušel očem komunistov. Pregnanci so obklebni v cunje in si ovijajo roke pa noge s staro jadrino ali kožo

Beg iz Italije

Curib, 4. avg. Švicarski dopisnik lista »Evening News«
poroča, da je postal v zadnjem času beg iz Italije vsakdanji množinski pojav. Samo vodnik v Zermathu je dopisniku povedal, da so imeli tekem zadnjih mesecev v tem kraju nad 500 beguncev, a je to samo eden izmed številnih alpskih prelazov ob švicarski meji. Vsega skupaj so do danes pomagali letos švicarski vodniki priti čez mejo do 25.000 v Francijo namenjenim Italijanom, ki so skrivaj zapustili domovino. Vsak begunec vodniku plača povprečno po 250 frankov. Vodniki seveda so s tem zaslužkom zadovoljni; drugače so vodili preko meje samo turiste, ki pa niso ob tem dokaj napornem grebenu nikoli posebno številni.

Med begunci, ki so romali nedavno čez Alpe, je bila tudi 37letna Marija Giovanijska, s dvema otrokoma. Hotela je k možu, ki že dve leti biva na Francoskem. Vlada ji je odrekla potno dovoljenje. Sredi ledenika S. Teodule je izgubila onemogla ženska ravnotežje in zletela po skali navzdol. Sopotniki je niso mogli reševati, ker so se bali, da ne bi jih zalotili obmejni italijanski vojaki. Odšli so naprej, in samo otroka sta priplezala do težko potolčene matere. Na srečo so ju

našli dve uri pozneje turisti, ki so prenesli ranjenko v bližnje zavetišče, po mater so poslali nosilnice iz Zermatha. Zdaj okleva Giovanijska v bolnici v Brigu. Skupina, ki jo je zapustila, je doživela še eno nesrečo. Ko je onemogla neka druga žena, je šel njen mož sam po stranski poti, ker je domneval, da vidi dim in hotel poiskati pomoč. Spotoma je izginil brez sledu, in ga tudi pozneje poslani reševalci niso našli. Najbrž je padel v razpoklino na ledu ali pa je zmrznil in bil zameten s snegom.

Dočim je italijanski tisk do sedaj na vesti angleških, francoskih in ameriških listov o množinskih pobegih čez italijansko mejo molčal, je sedaj očitno zelo vznemirjen, posebno zato, ker je te vesti prinesla angleška radio postaja v Rugbyju. Zato prinašajo sedaj obširen komunik, ki pa meritorno ne odgovarja, ampak samo pravi, da so te vesti morske kače, in se pri tej priliki pritožujejo tudi posebno zoper ameriško časopisje, ki da je prinašalo iz potresnega ozemlja naravnost grozovita pretiravanja. Te vesti, pravi fašistično časopisje, so produkt antipatije napram italijanskemu narodu, katere pa ne gojijo narodi, ampak izključno le gotovi politiki.

Poostritev gandistične akcije

London, 4. avgusta. ff. Gandisti so se začeli zopet nekoliko živahneje udeleževati. Vzrok je v tem, ker se levo krilo nacionalistov boji, da ne bi angleška vlada Gandija pregovorila, da se udeležijo konference okrogle mize v Londonu, kjer bi odnehal od zahteve po popolni neodvisnosti Indije. Vrh tega je III. internacionala v Moskvi sklenila, da zopet započne po vsej Aziji komunistično olenzivo in po svojih zvezah z levimi krilom nacionalistov v Bombayu z vsemi silami dela na to, da bi se sprava med Anglijo in indiskimi intelektualci za vsako ceno preprečila. Instrukcije, ki so jih levičarji od svojih prijateljev v Moskvi dobili, odkrito pravijo, da se ne smejo nacionalisti ustrašiti nobenih žrtev, tudi ne žrtve življenja, da se vsa Indija zrevolucionira. Vendar pa indska vlada položaj gleda slej ko prej popolnoma mirno, ker je vpliv komunizma in skrajnih levičarjev na mase enak ničli. Proti levičarskim voditeljem pa je vlada sklenila postopati z vso energijo.

Nedavno je namreč velika skupina nacionalistov v Bombayu napravila pohod proti evropskemu kvartirju in ko jih je policija ustavila, so se enostavno vrgli na tla in ostali tako do ranega jutra, ne da bi se dali motiti od silnega naliva, ki je bil ponoči izbruhnil z vso silo. Zjutraj je potem policija gandiste naskočila s palicami in jih razgnala. Obenem je zaprla sedanjega voditelja gandizma Vallabhala Patela kakor tudi Pandit Malaviyo, katerih ne bo tako hitro izpustila. Tako je gandizem zgubil že svojega petega voditelja, odkar je bil Gandi aretirani.

Gandistično gibanje ima čedalje bolj pogubne posledice na gospodarskem polju. 1. avgusta je zopet šest predilnic v Bombayu odpuštilo vsega skupaj 15.000 delavcev. V teku tega meseca pa jih bo zaprla svoje prostore še najmanj dvakrat toliko. To je vzrok, da se zlasti gospodarski krogi z vedno večjo energijo obračajo proti nacionalistom.